

Veselības aizsardzības nozare

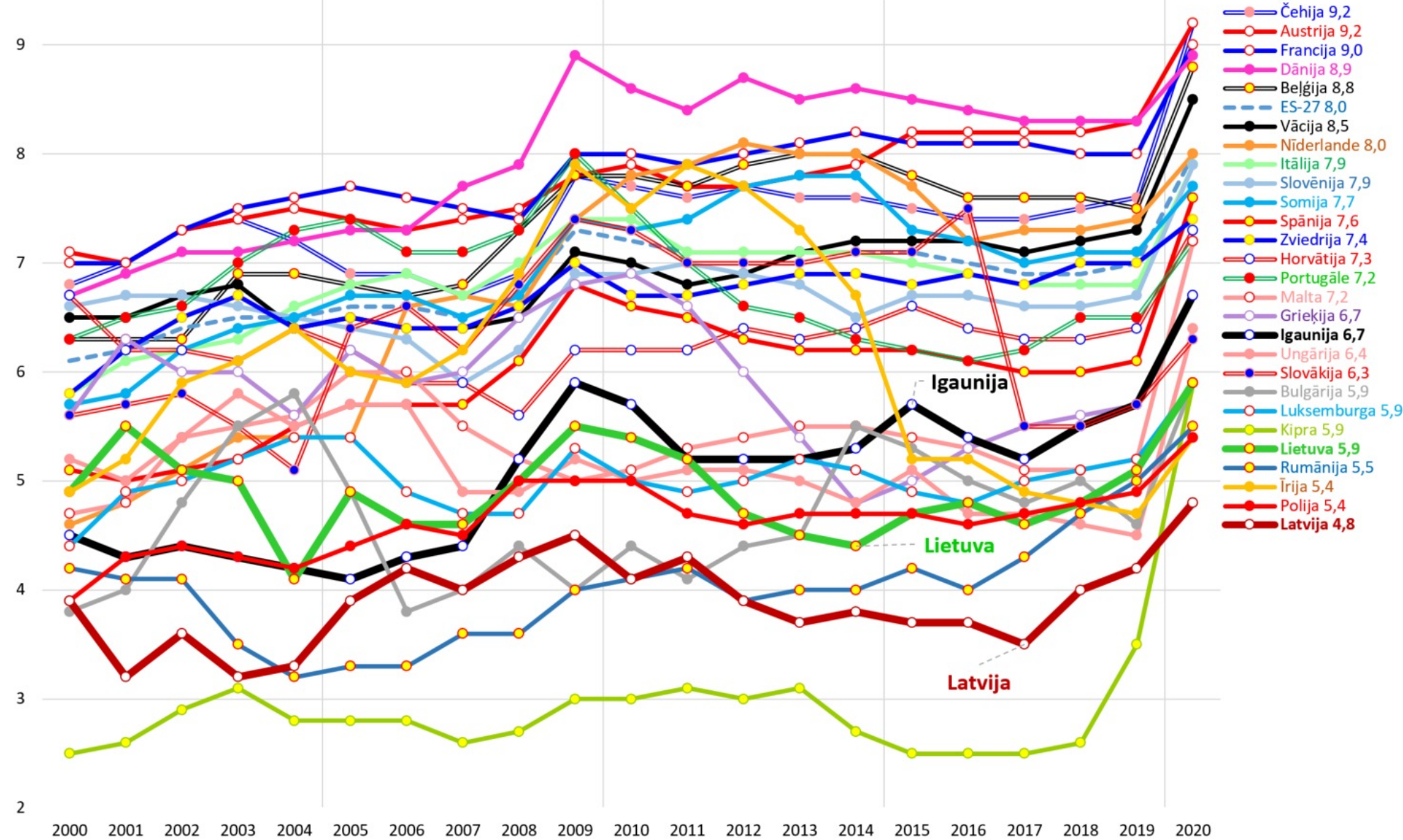
Jānis Hermanis

LDDK finanšu un nodokļu eksperts

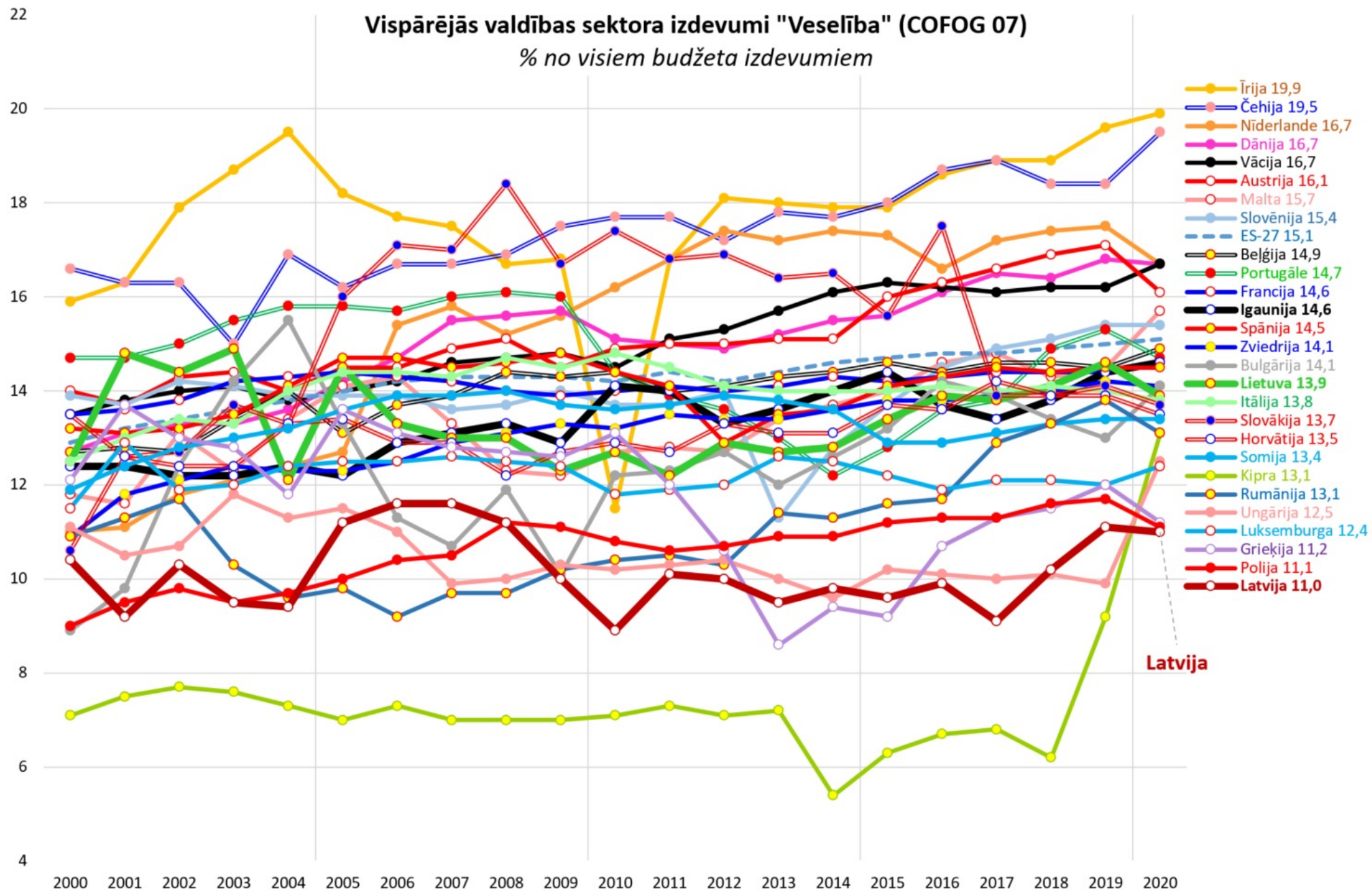
2022.gada 15.jūnijs

10

Vispārējās valdības sektora izdevumi, % pret IKP (COFOG - 07 Veselība)

Valdības izdevumi veselībai (% pret IKP) pandēmijas laikā palielinājās praktiski visās ES valstīs. Rādītāja kāpumu ietekmēja gan papildus finansējums veselības aprūpei (lai stiprinātu tās kapacitāti pandēmijas apstākļos), gan arī IKP kritums lielākajā daļā valstu. Latvijā veselības aprūpes finansējums ir palielinājies vairākus gadus pēc kārtas. Tomēr tas joprojām ir zemākais starp ES valstīm.

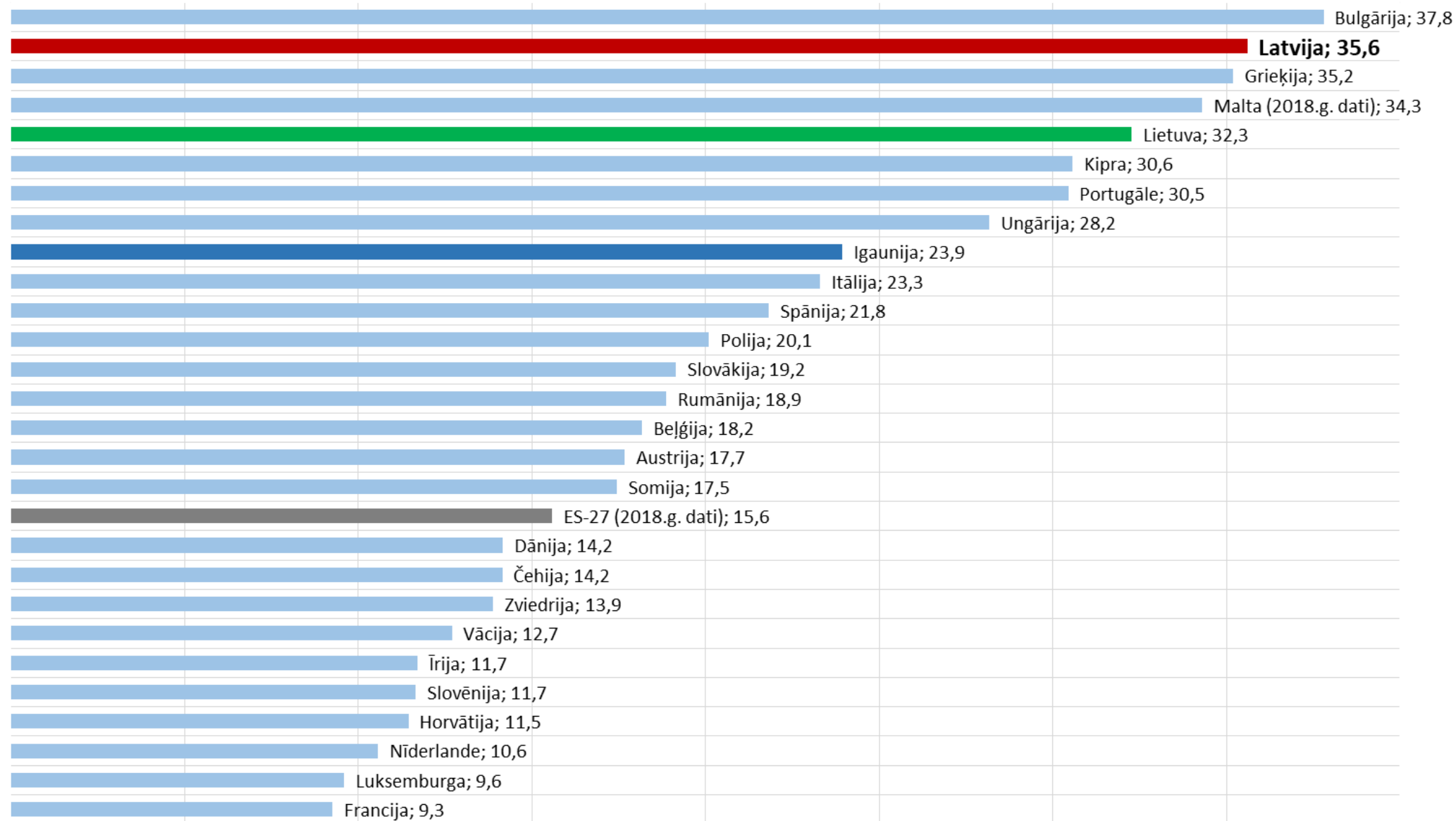
Valdības tēriņi veselībai (% īpatsvars no visiem izdevumiem) dažādu gadu laikā palielinājies no ~9% līdz 11%. Tomēr arī šis rādītājs ir zemākais starp ES valstīm. ES27 vidējais rādītājs ir ~15%.

Latvija

Avots: Eurostat
 (gov_10a_exp)

Pacientu maksājumi par veselības aprūpes pakalpojumiem (*out-of-pocket payments*) 2019.g.

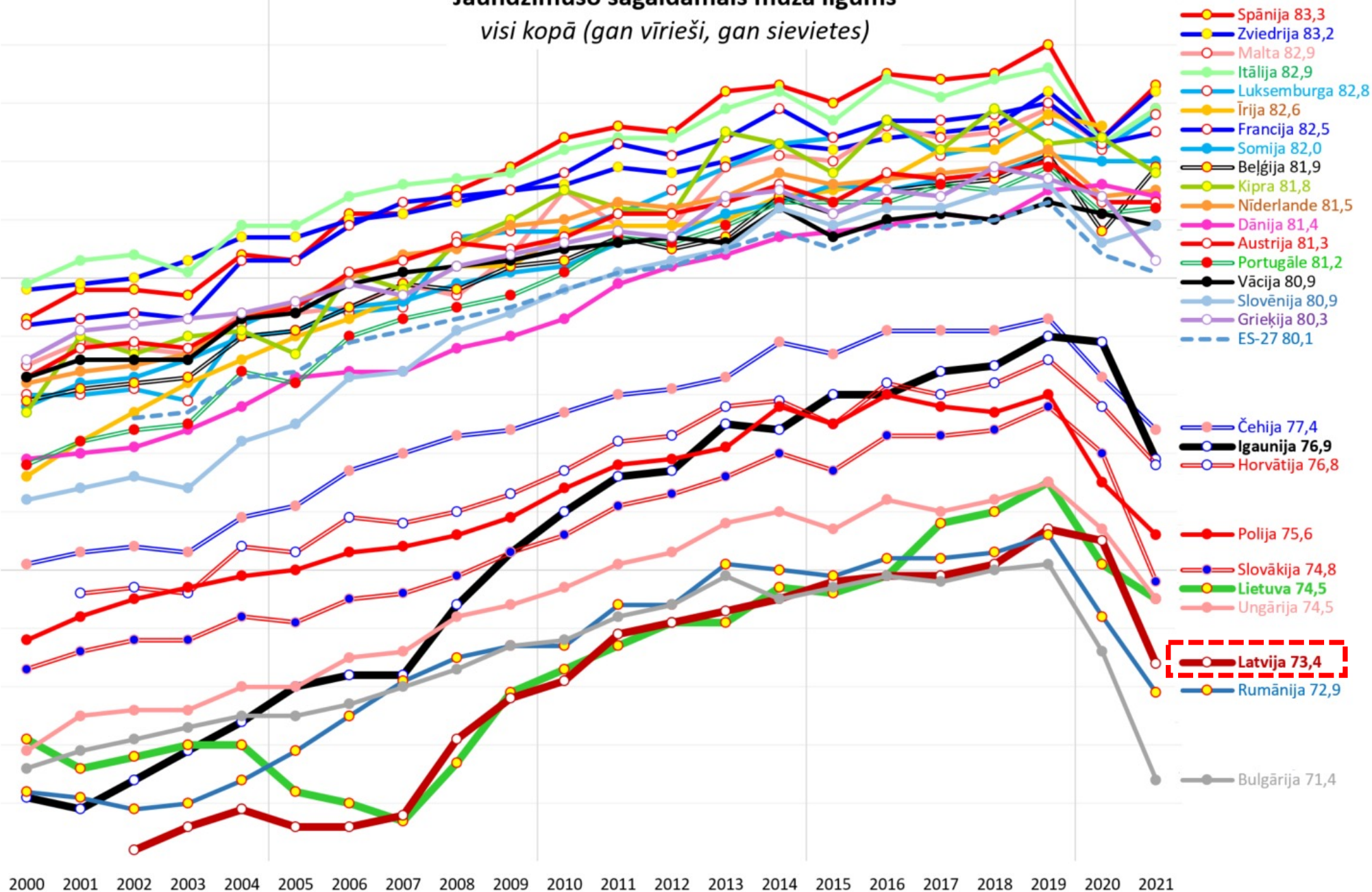
% no veselības aprūpes izdevumiem

Pacientu maksājumu daļa Latvijā pēdējos gados ir mazinājusies, tomēr šis rādītājs (35,6%) joprojām ir augsts salīdzinājumā ar citām ES valstīm.

Avots: Eurostat
(hlth_sha11_hf)

Jaundzimušo sagaidāmais mūža ilgums visi kopā (gan vīrieši, gan sievietes)

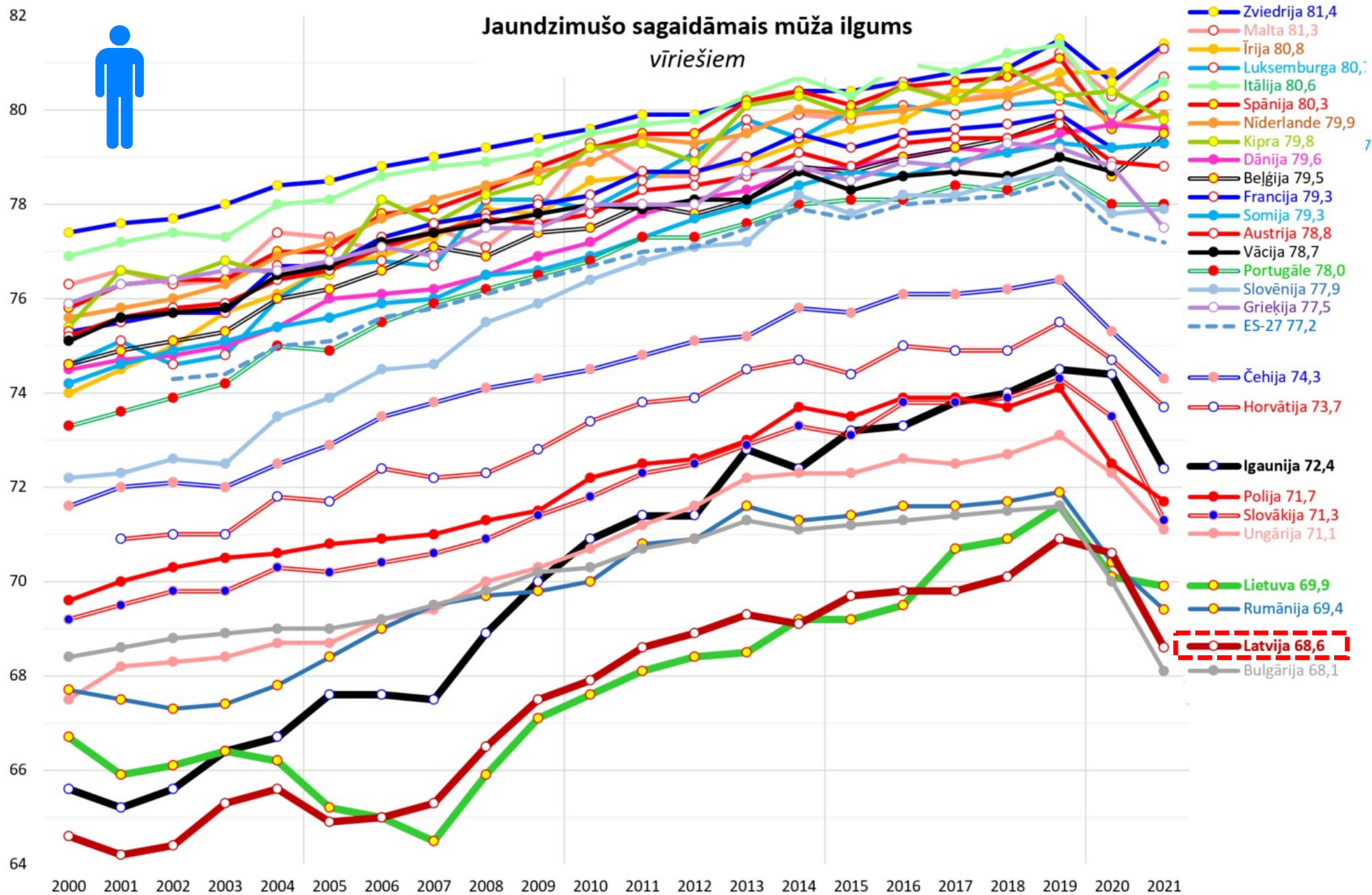

Sagaidāmais mūža ilgums pakāpeniski palielinās. Pandēmijas periodā tas ir samazinājies.

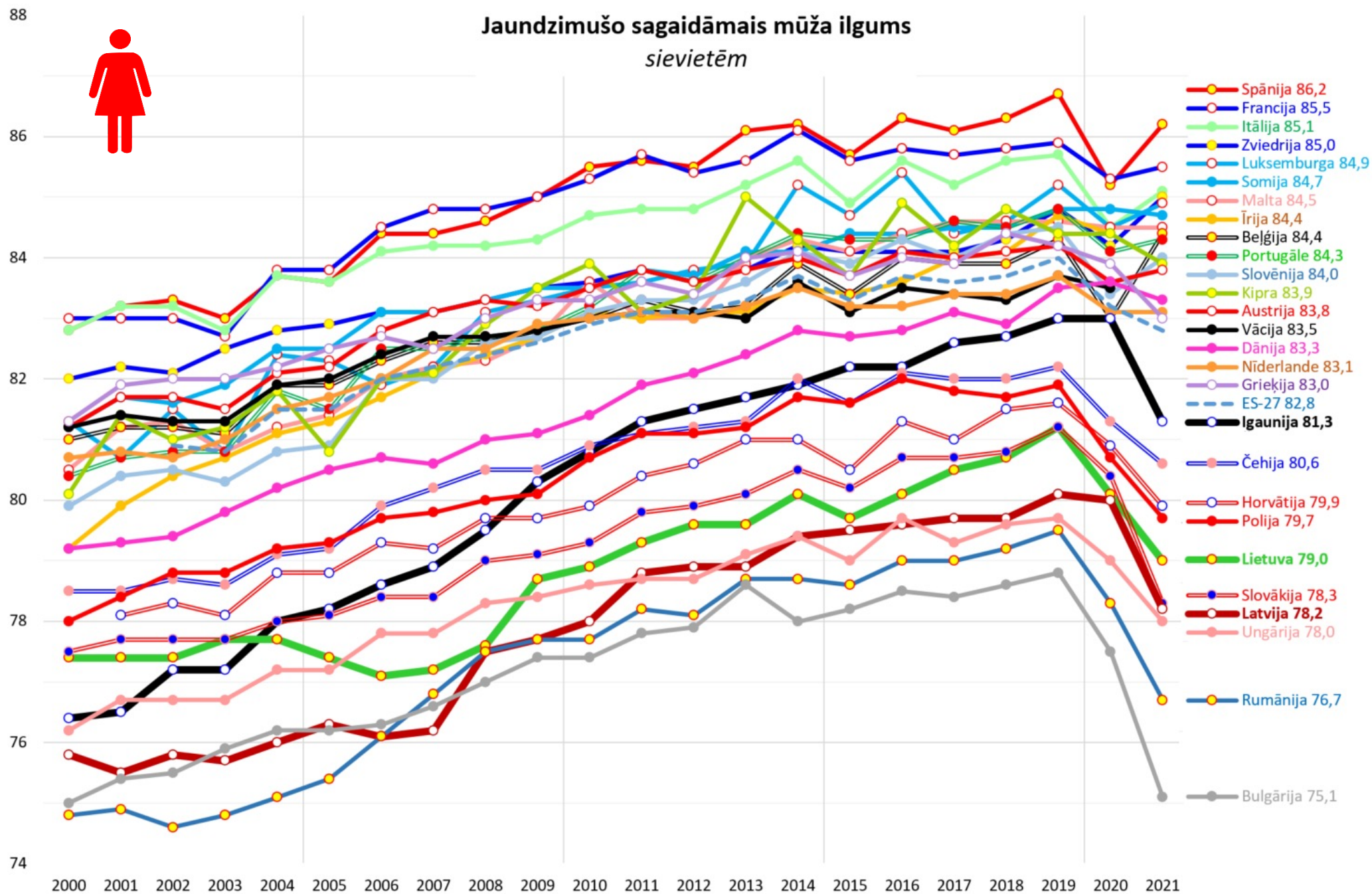
Vērojama atšķirība starp t.s. 'vecajām' un 'jaunajām' ES dalībvalstīm.

Jaundzimušo sagaidāmais mūža ilgums vīriešiem

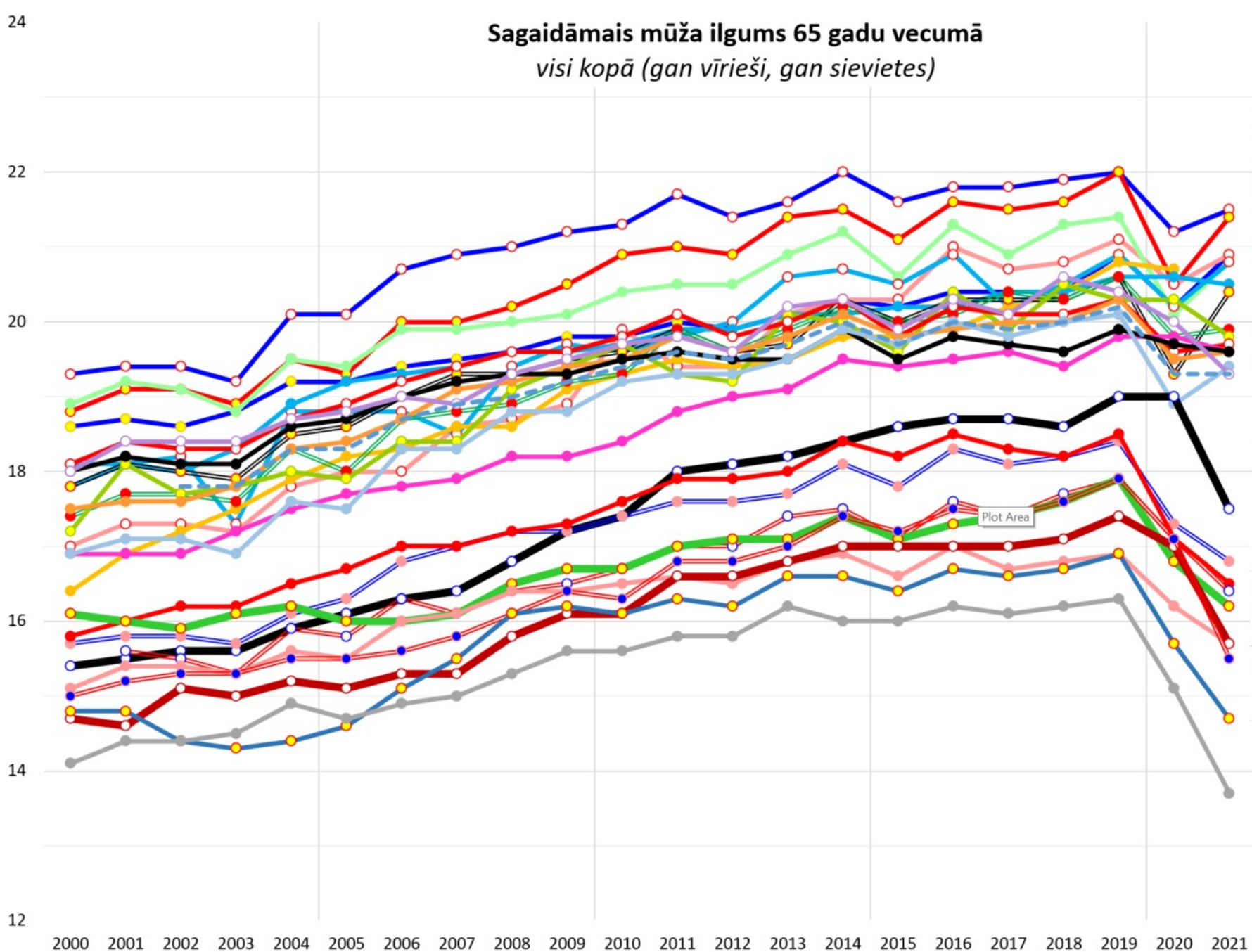
Vīriešu mūžs ir īsāks. Salīdzinoši mazāks sagaidāmais mūža ilgums ir bijušā 'sociālisma bloka' valstīs, ko ietekmē arī vīriešu nosliece uz riskantāku uzvedību un pavisāka attieksme pret veselību.

Sievietes dzīvo ilgāk.
Latvijā ir arī viena no lielākajām
dzimumu plaisām pēc šī rādītāja.

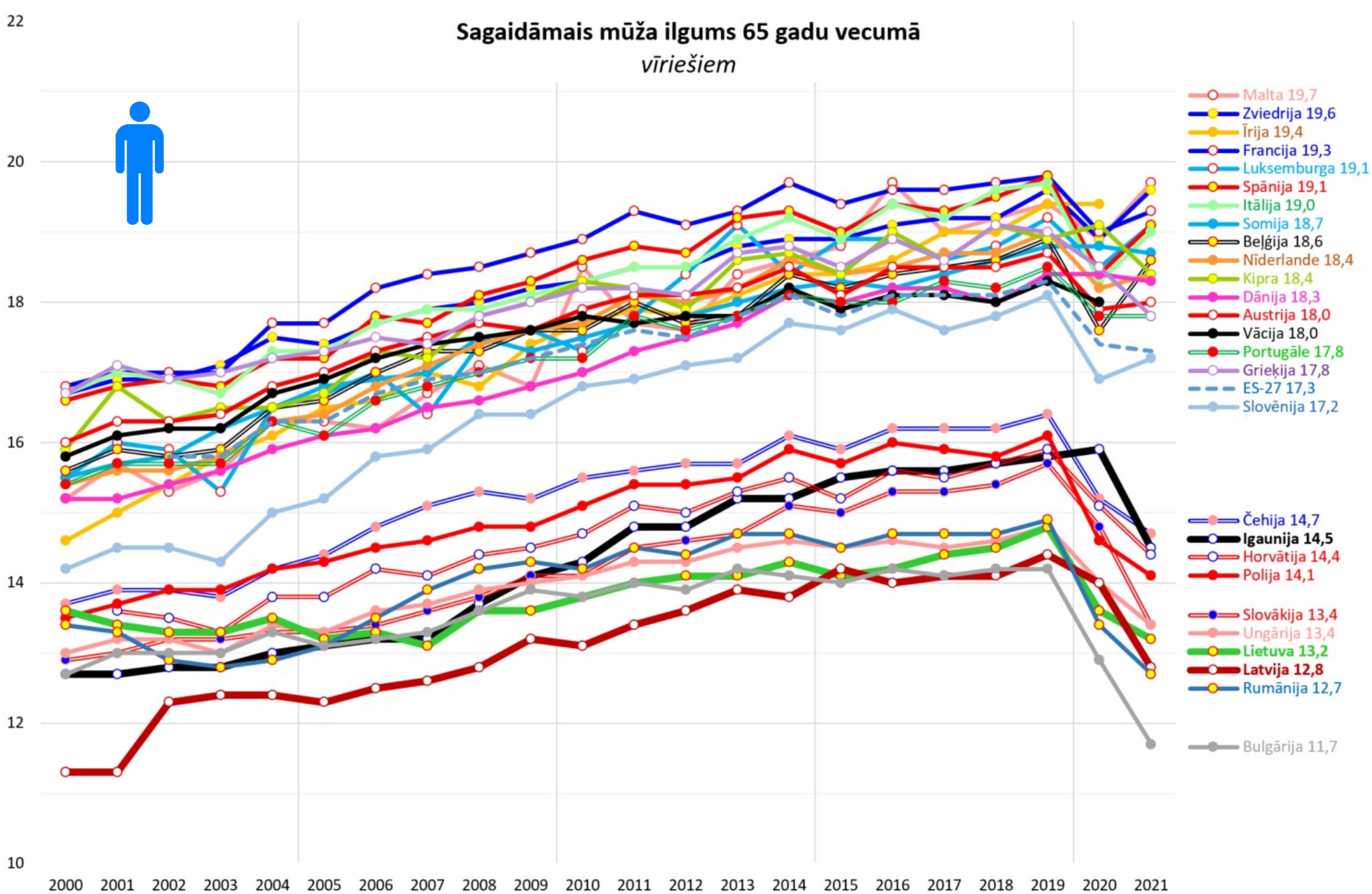
Avots: Eurostat
(demo_mlexpec)

Sagaidāmais mūža ilgums 65 gadu vecumā visi kopā (gan vīrieši, gan sievietes)

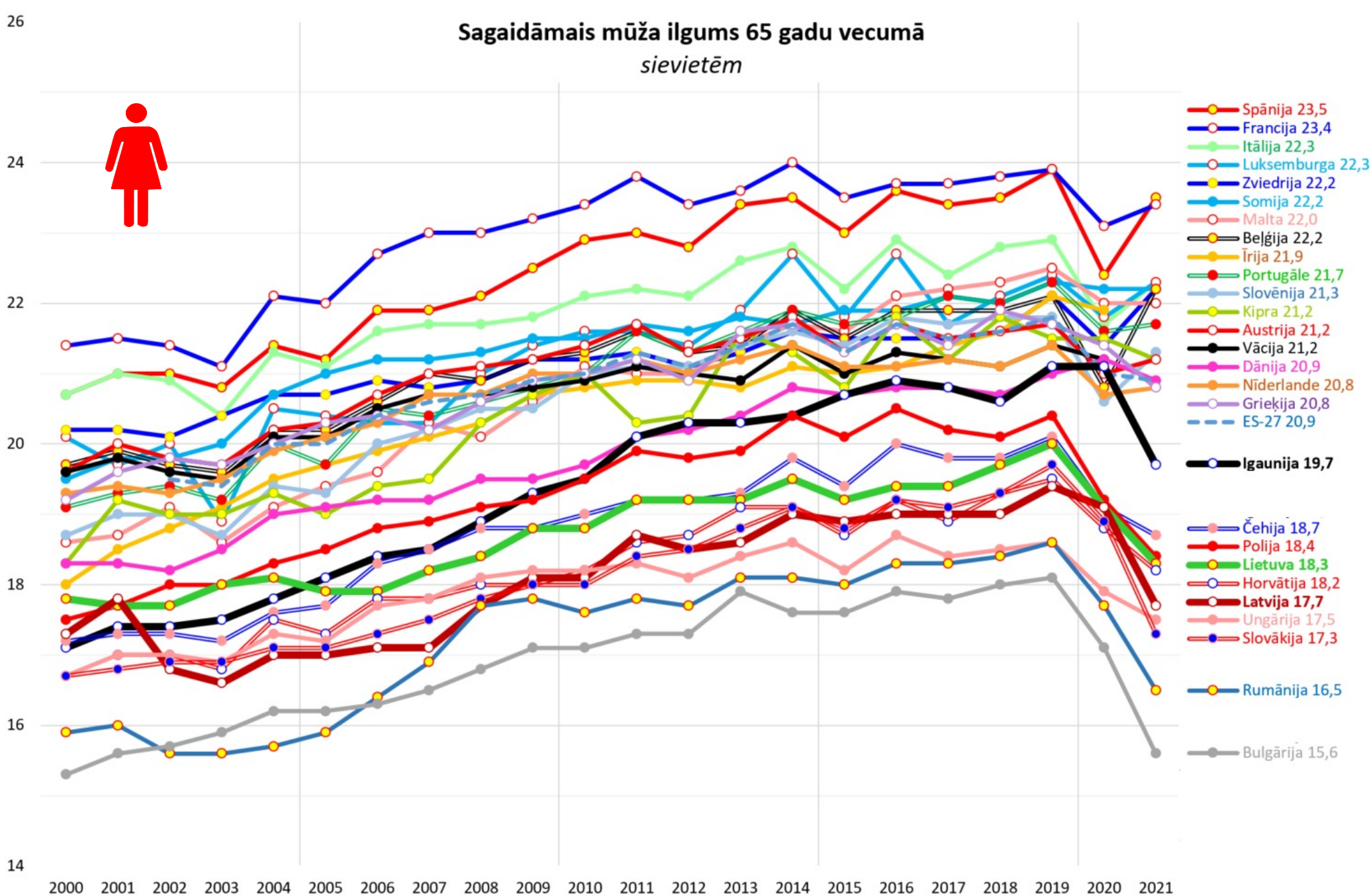
Šis parāda aptuveno atlikušo mūža ilgumu pēc pensijas vecuma sasniegšanas, kas lielākajā daļā ES valstu ir ~65 (+/-2) gadi
Skat. <https://www.etk.fi/en/work-and-pensions-abroad/international-comparisons/retirement-ages/>

Sagaidāmais mūža ilgums 65 gadu vecumā vīriešiem

Avots: Eurostat
(demo_mlexpec)

Sagaidāmais mūža ilgums 65 gadu vecumā sievietēm

Avots: Eurostat
(demo_mlexpec)

80

Sagaidāmais veselīgā mūža ilgums kopš dzimšanas

visi kopā (gan vīrieši, gan sievietes)

The indicator of healthy life years (HLY) measures the number of remaining years that a person of specific age is expected to live without any severe or moderate health problems.

75

70

65

60

55

50

2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020

Zviedrija 72,7
 Malta 70,5
 Itālija 68,0
 Spānija 66,3
 Īrija 66,2
 Grieķija 65,9
 Vācija 65,7
 Bulgārija 65,6
 Slovēnija 65,1
 Francija 64,6
 ES-27 64,0
 Beļģija 63,8
 Luksemburga 63,3
 Kipra 62,9
 Ungārija 62,5
 Polija 62,3
 Čehija 61,6
 Nīderlande 61,1
 Rumānija 59,9
 Portugāle 59,7
 Austrija 58,7
 Horvātija 58,5
 Dānija 58,0
 Igaunija 57,6
 Somija 56,9
 Lietuva 56,8
 Slovākija 56,7

Veselīgais mūža ilgums (sagaidāmais vecums, kurā parādās veselības problēmas) Latvijā ir zemākais starp ES valstīm.

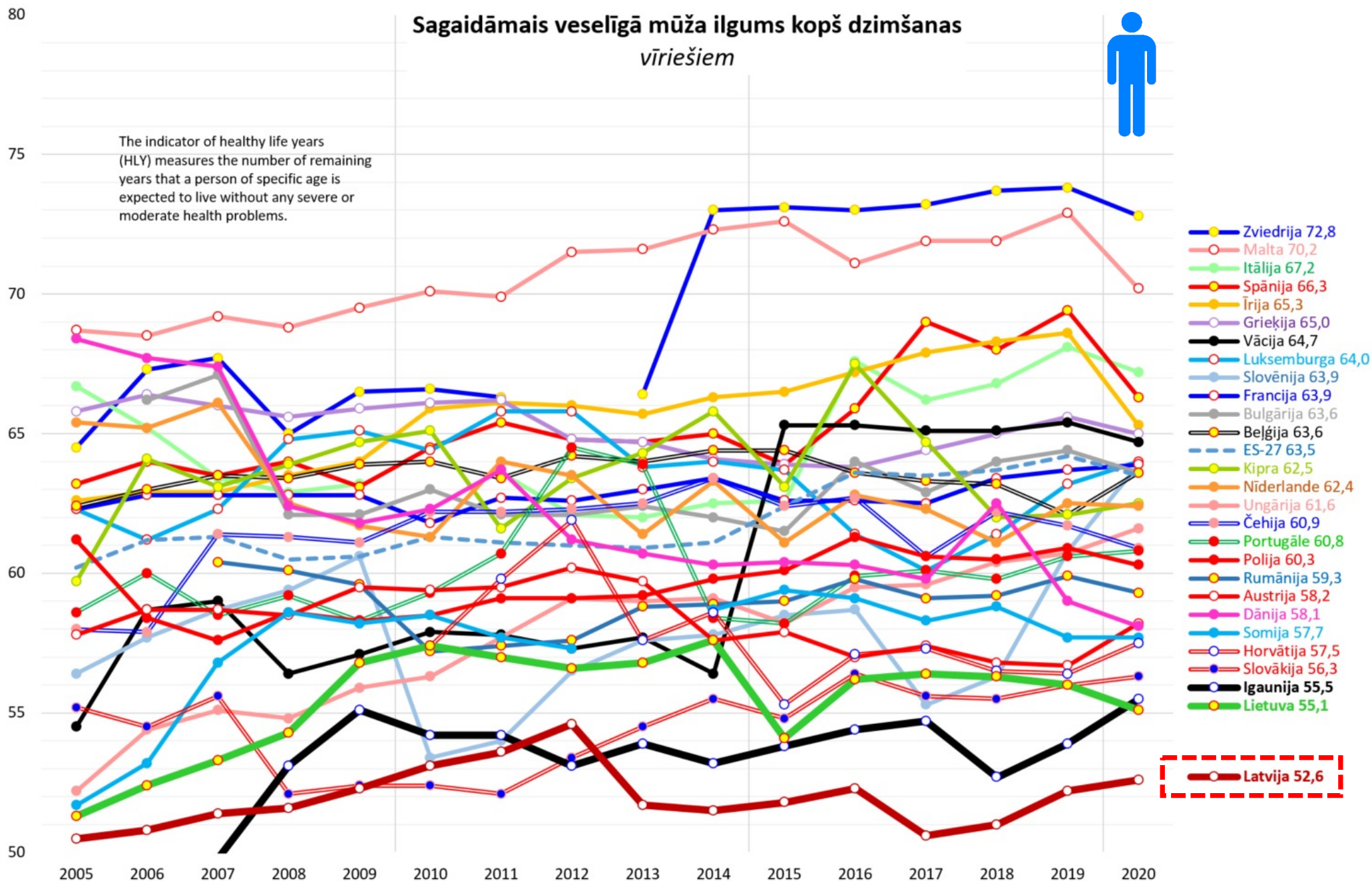
Latvija 53,4

Avots: Eurostat
(hlth_hlye)

Sagaidāmais veselīgā mūža ilgums kopš dzimšanas vīriešiem

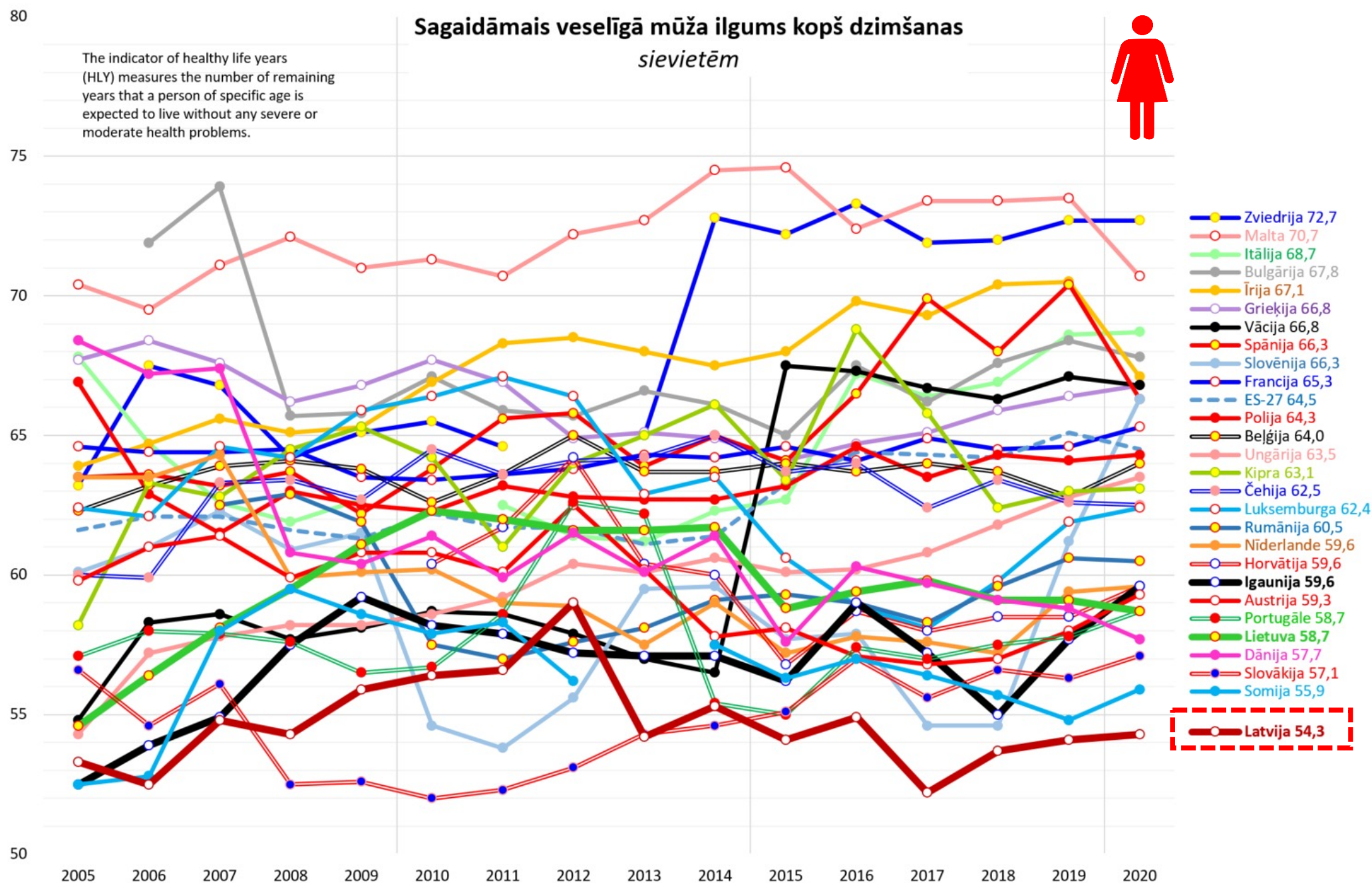
The indicator of healthy life years (HLY) measures the number of remaining years that a person of specific age is expected to live without any severe or moderate health problems.

Avots: Eurostat
(hlth_hlye)

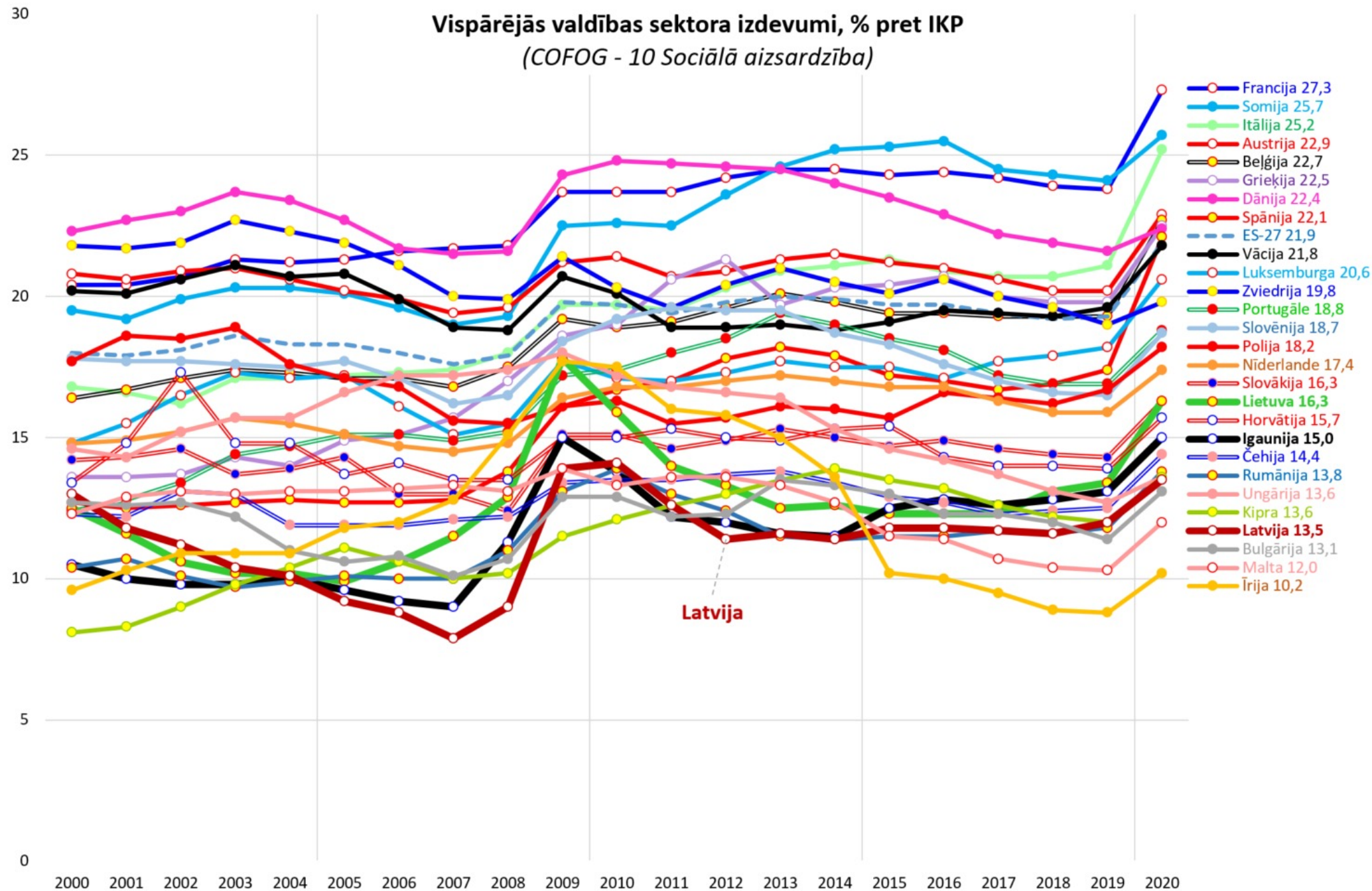
Sagaidāmais veselīgā mūža ilgums kopš dzimšanas sievietēm

The indicator of healthy life years (HLY) measures the number of remaining years that a person of specific age is expected to live without any severe or moderate health problems.

Avots: Eurostat
(hlth_hlye)

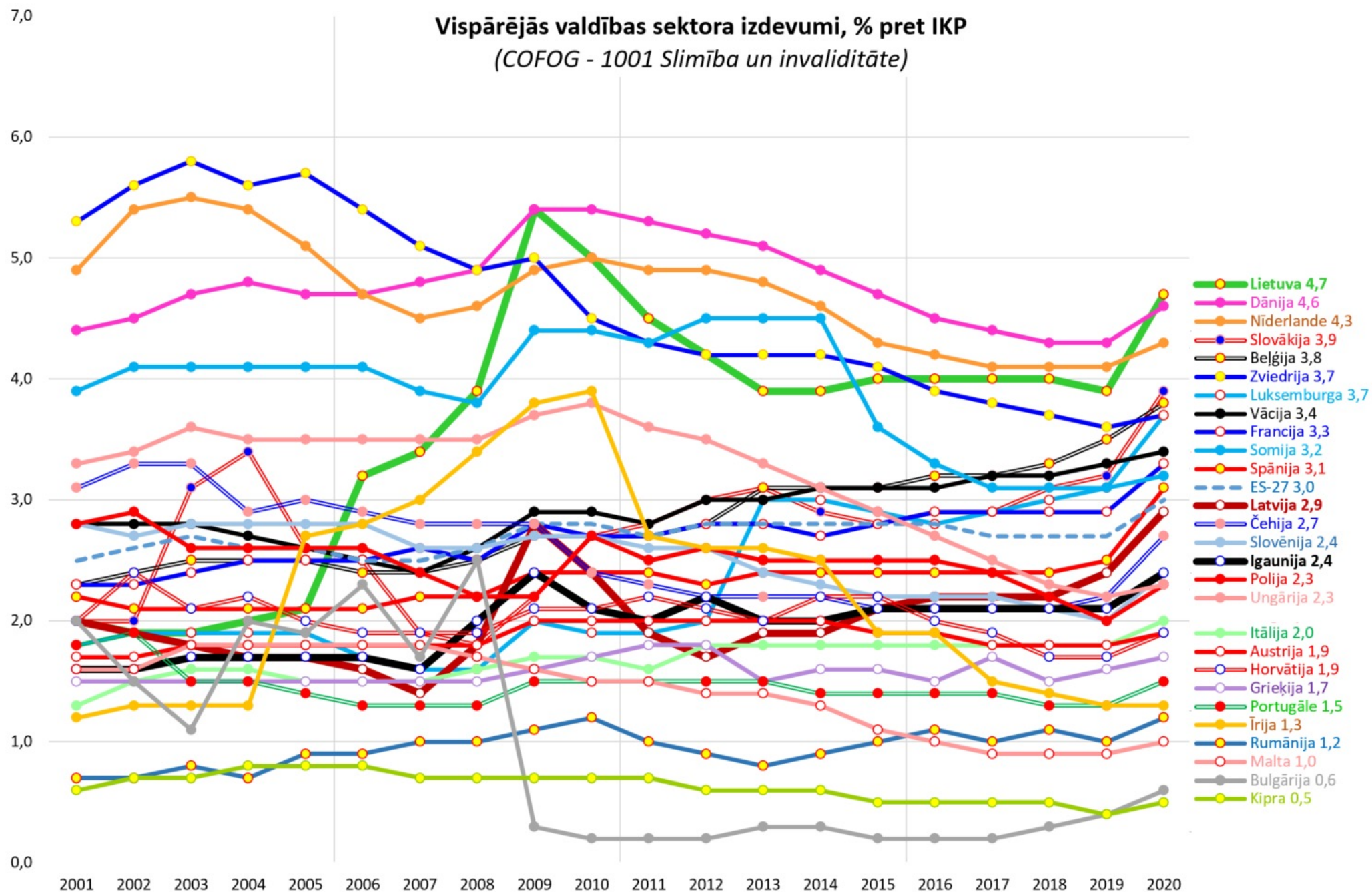
Vispārējās valdības sektora izdevumi, % pret IKP (COFOG - 10 Sociālā aizsardzība)

Latvijā izdevumi sociālajai aizsardzībai (kas ietver pensijas, pabalstus slimošanai, invaliditātei, ģimenēm, bezdarbniekiem u.c.) ir vieni no zemākajiem starp ES valstīm. Pandēmijas laikā tie ir palielinājušies praktiski visur. Latvijā tie ir vieni no zemākajiem.

(Īrijas rādītājs ir zems, jo IKP 'uzpūš' Īrijā reģistrētās multinacionālās kompānijas)

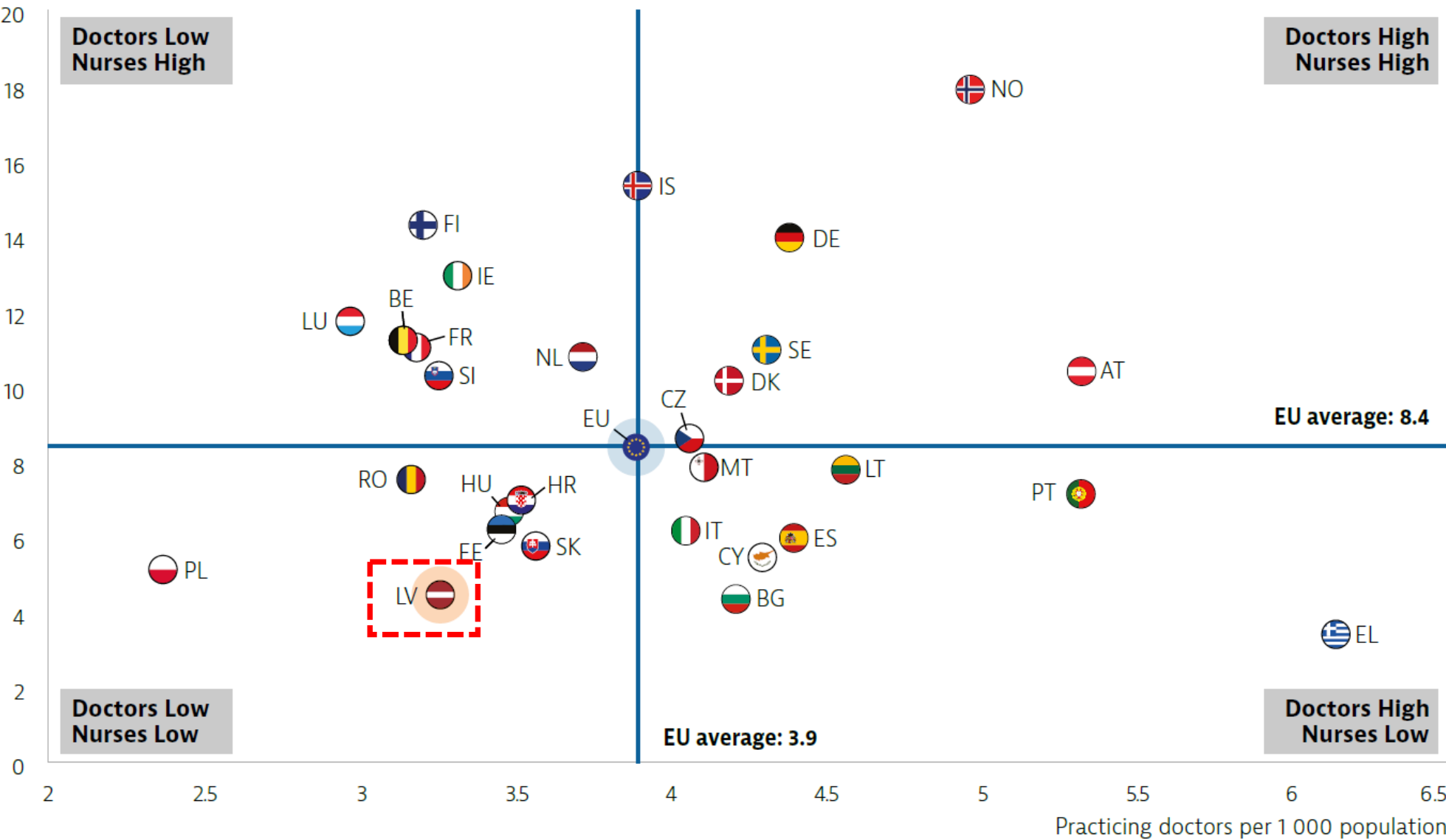
Vispārējās valdības sektora izdevumi, % pret IKP (COFOG - 1001 Slimība un invaliditāte)

Avots: Eurostat
(gov_10a_exp)

Figure 10. The numbers of doctors and nurses in Latvia are far below EU averages

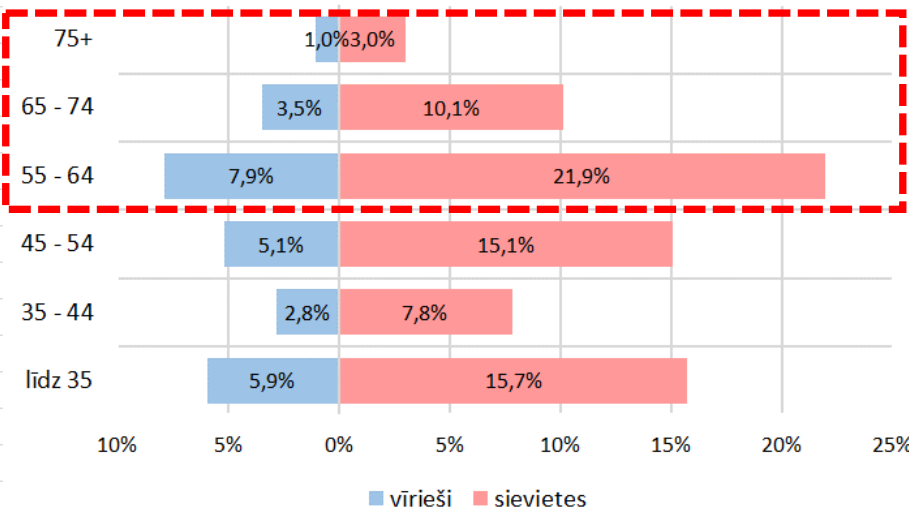
Practicing nurses per 1 000 population

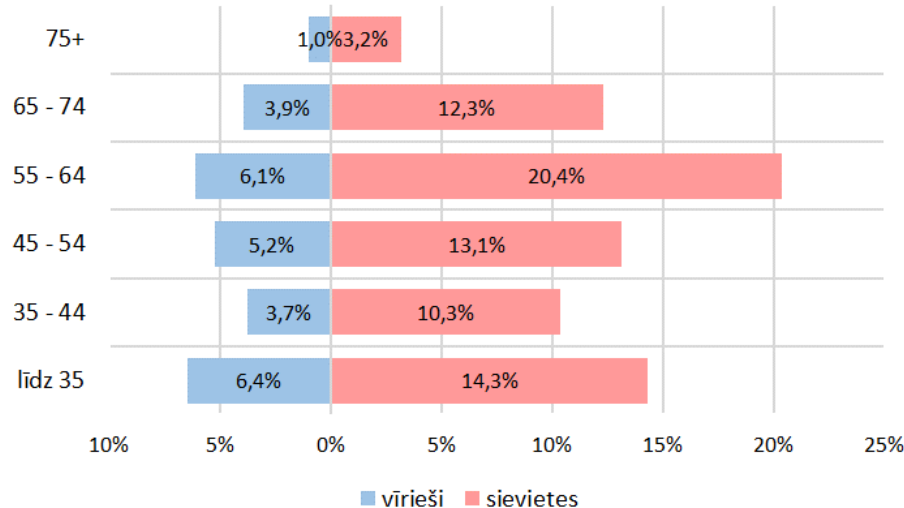
Latvijā trūkst gan ārstu, gan māsīņu (dati uz 2019.gadu). Tas arī norāda uz šo mediķu pārslodzi salīdzinājumā ar citām valstīm.

Ārstu sadalījums pēc dzimuma un vecuma (2019.g. dati)

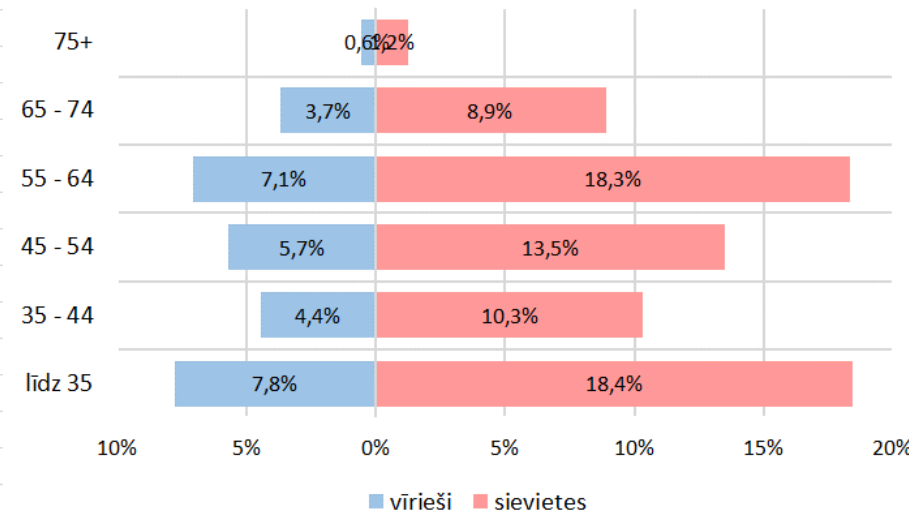
Latvija

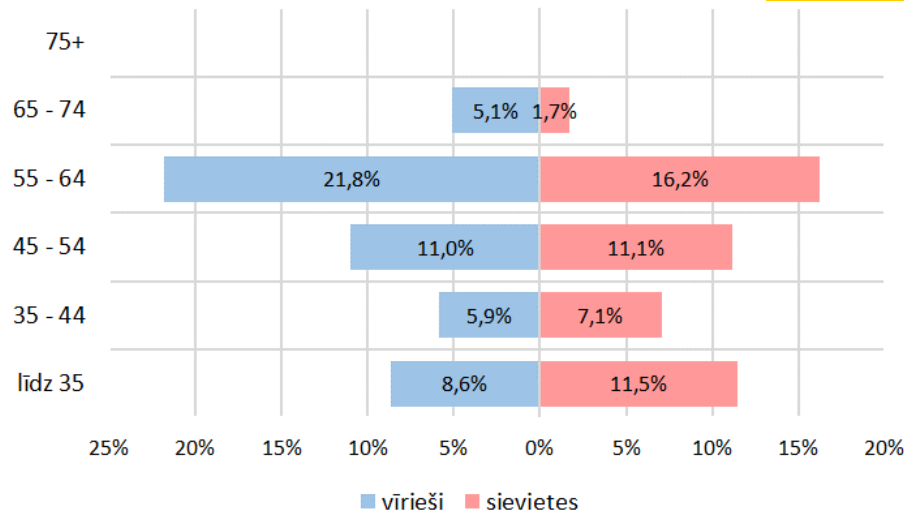
Igaunija

Lietuva

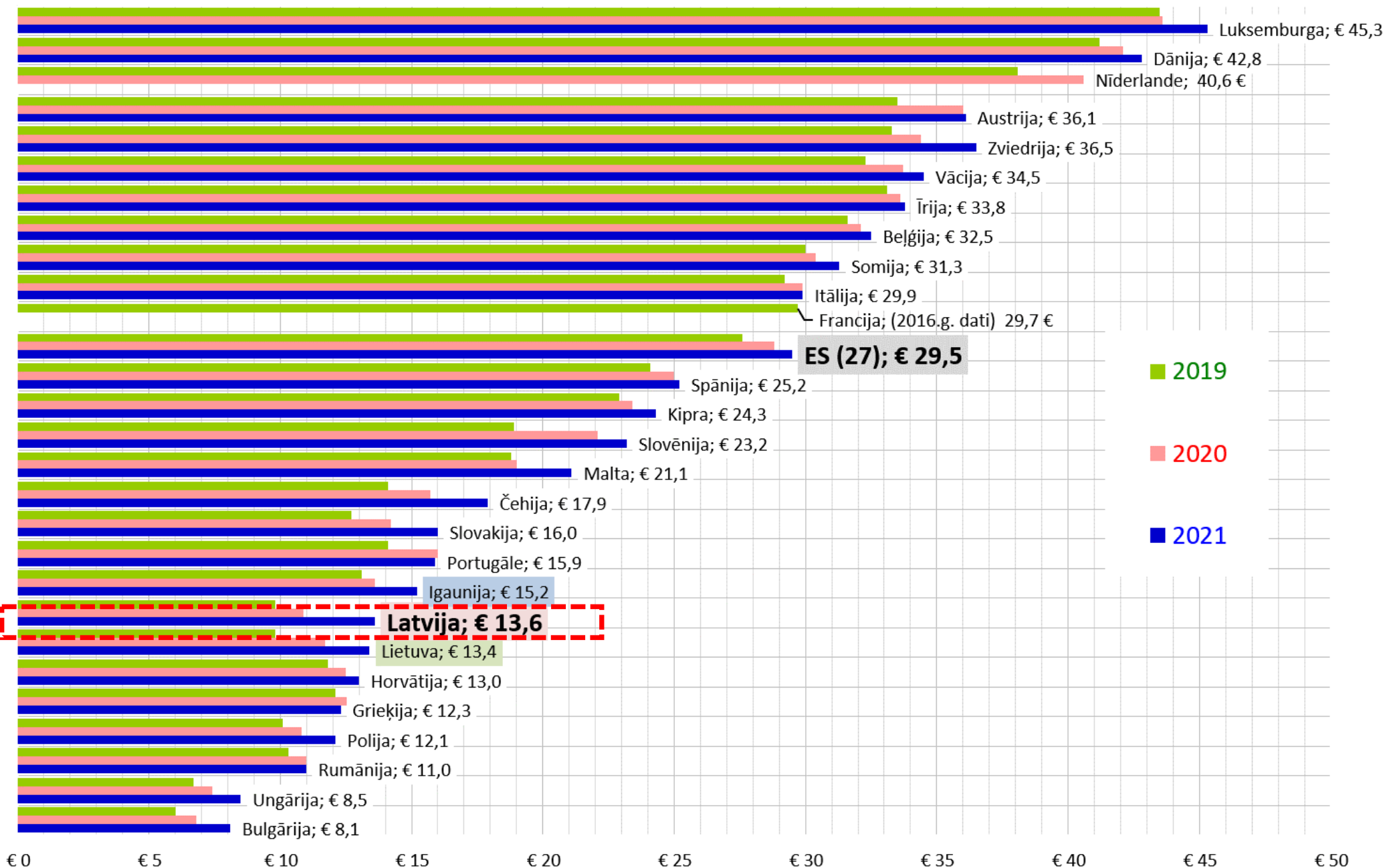
Vācija

Nozarē veidojas cilvēkresursu problēma, kas saistīta arī ar personāla novecošanos un apgrūtinātu paaudžu nomaiņu. Liela daļa ārstu ir pensijas vai pirmspensijas vecumā, kurus būs grūtības aizvietot, jo jaunās paaudzes ārstu ir salīdzinoši maz. Līdzīgi ir arī citās valstīs, piemēram, šeit ir salīdzinātas Baltijas valstis + Vācija. Tas ietekmē arī starpvalstu konkurenci par ārstiem, kurā priekšrocības būs valstīm, kas spēj piedāvāt labākus apstākļus.

Avots: Eurostat
(hlth_rs_phys)

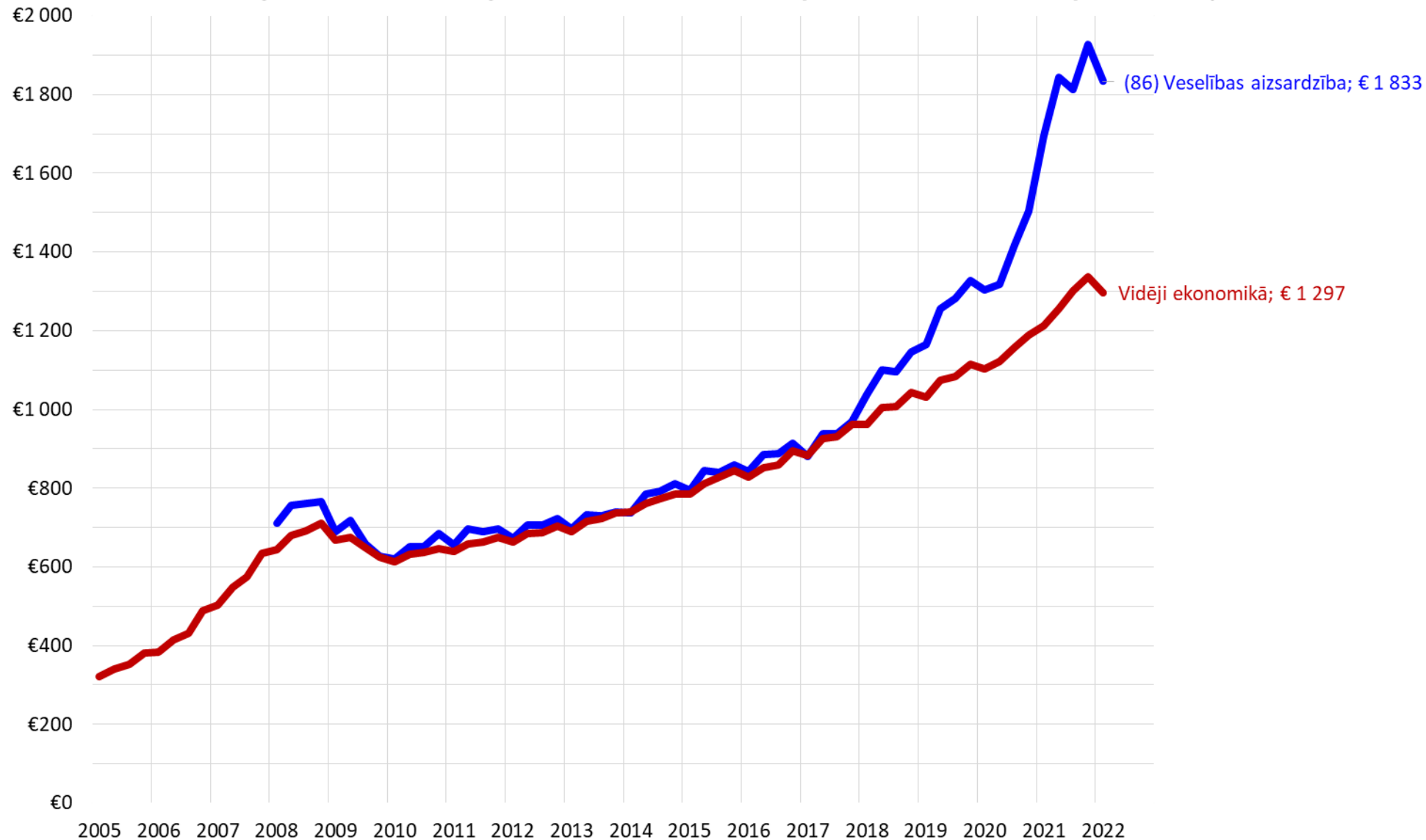
Darbinieku stundas izmaksas veselības un sociālās aprūpes nozarē (uzņēmumos ar >10 nodarbinātajiem)

Pandēmijas laikā ir palielinājies veselības nozarē strādājošo atalgojums. Latvijā tas ir 2-3 reizes zemāks nekā 'vecajās' ES valstīs.

Avots: Eurostat
(lc_lci_lev)

Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa pa darbības veidiem pa ceturkšņiem

Veselības aizsardzības nozarē ir būtiski palielinājies atalgojums. Tas pārsniedz vidējo līmeni tautsaimniecībā.

